

ČEBELJI PLES

Alenka Klopčič
ilustrirala Marta Bartolj

Karmelinin trebušček

"Au, tako boli. Au," je stokala čebelica Karmelina in se z rokami na trebuščku zvijala po blatnih tleh.

"Trebušček te boli?" je zaskrbljeno vprašala njena prijateljica, čebelica Manja.

"Ja, trebušček pa glava in nožice, celo telo," je še glasneje zastokala Karmelina.

"Počakaj, grem po pomoč!" je že vzletela Manja in poletela nazaj proti čebeljemu panju, kjer je to pomlad bivalo kar 60 tisoč čebelic.

"Mama, mama!" je zaklicala Manja, ko je priletela v panj in stekla proti čebelji matici.

"Reci, otrok moj," ji je malce prevzetno, toda zavzeto dala besedo od nje dvakrat večja mati-ca, medtem ko se je okrog njiju radovedno zbralo več tisoč čebeljih delavk.

Manja, ki je bila nadvse zasopihana, saj je s praznim želodčkom preletela kar dvokilometrsko razdaljo, ki bi jo sicer lahko uspešno premagala le, če bi prej zaužila dovolj sladkega nektarja. A ko je zaslišala Karmelinin jok, je ves nabrani nektar otresla z zadnjih nožic in prihitela k najboljši prijateljici.

"Karmelina," še vedno ni prišla do sape drobna čebelica.

"Kaj je s Karmelino? Je spet kaj ušpičila?" je namrgodeno vprašala matica.

"Ne, ne. Mislim, da se je zastrupila," je glasno odvrnila Manja, ki je le prišla do sape. Ko je to izrekla, so čebelje čistilke odvrgle metlice in prenehale s čiščenjem čebeljih celic, čebelje krmilke so v hipu prenehale z medom krmiti ličinke, svoje delo so opustile tudi čebelje gradilke in stražarke.

"Kaj si rekla?" je strogo vprašala matica.

"Karmelina se je –, " je hotela ponoviti Manja, a jo je matica prekinila.

"Sem slišala – zastrupila!" je ponovila namesto nje tako doneče, da so se vse čebelice, zdaj zbrane okrog matice in Manje, stresle. Troti, ki niso ravno sloveli po pogumnosti, so se umaknili v ozadje.

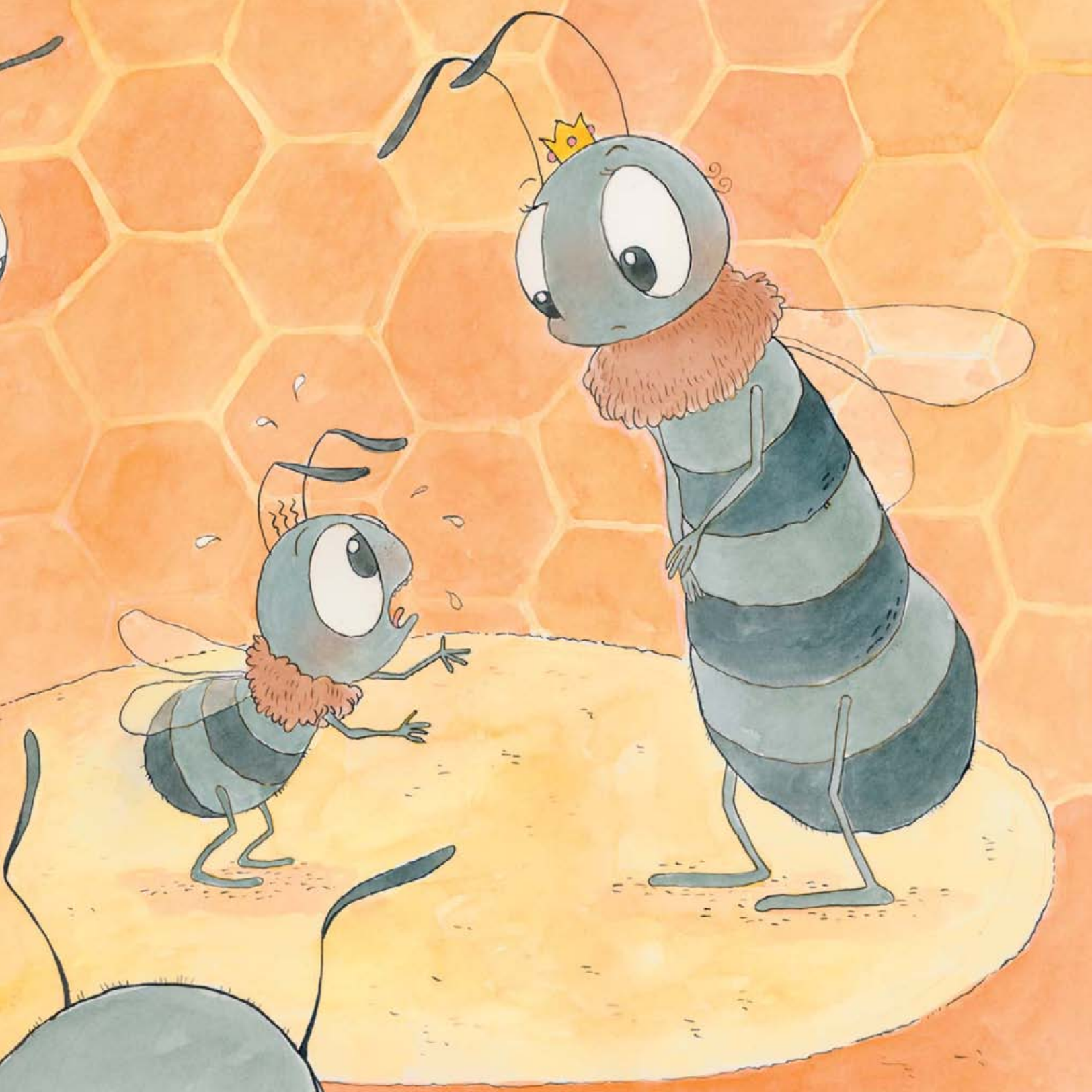
"Kaj pa je narobe z njo?" je bolj milo vprašala matica, ki je videla, kakšen učinek je imel njen razburjeni ton ne ostale čebele.

"Zvija jo v trebuščku in boli jo čisto vse, od glave do nožic," je hitro povedala Manja.

"Kje pa je Karmelina?" je spet vprašala matica.

"Dva kilometra od tu, pod cvetočimi akacijami sem jo pustila ležati na tleh. Tako moramo hitro ponjo, da je ne pohodi človek," je zacepetala Manja in se že namenila proti izhodu iz panja.

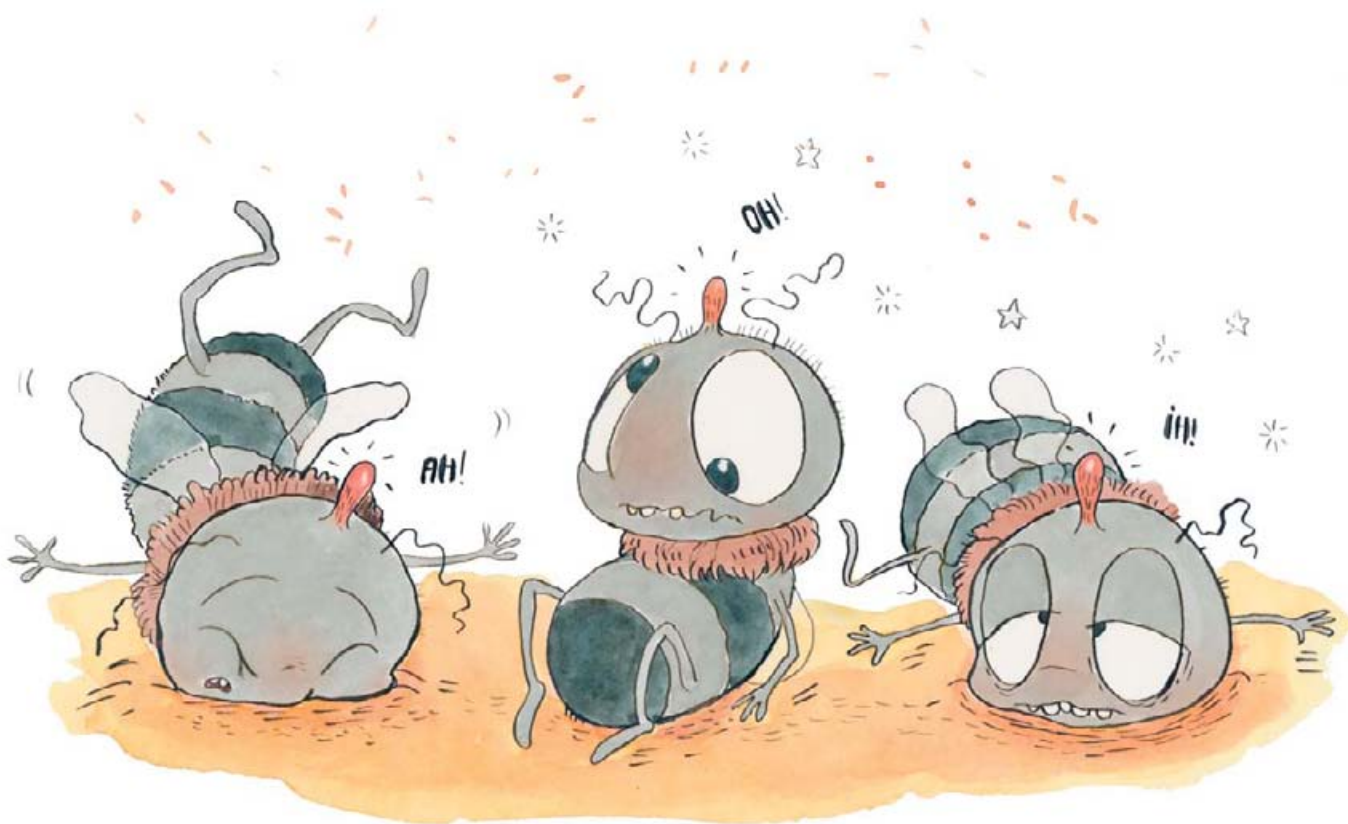
"Dobro. Bor, Martin in Vil, pojdite z Manjo po Karmelino," se je matica ukazovalno obrnila k velikim trotom, ki so se ves čas plaho skrivali za njenim zadkom.

"Razumemo!" so glasno odvrnili vsi naenkrat, opogumljeni, da je matica za to nalogo določila prav njih.

Še preden so jih njihova krilca dvignila s tal, so

zahrumeli kot mini helikopterčki. Ko so se le dvignili s tal, so se najprej vsi trije z glavami zaleteli eden v drugega in ko so pognili na tla ter se že drugič dvignili s tal, sta jih dve čebelji čistilki z metlicami porinili ven iz panja.

Matica je le zmajala z glavo, obenem pa jo je hudo skrbelo, kaj je sprožilo zvijanje v Karmelininem želodčku. Bala se je najhujšega ...

Najboljši prijateljici

"Karmelina! Karmelina, kje si?" je vpila Manja, ko je krožila nad travnato potjo, kjer se je še nedolgo nazaj zvijala njena prijateljica.

"Karmelina!" so zatulili tudi trije troti, ki so okorno prileteli za Manjo.

"Karmelina, daj, oglasi se!" je zdaj že obupano zaklicala Manja, v skoraj istem trenutku pa je zagledala drobno čebeljo delavko, ki je zvito in negibno ležala na blatnih tleh.

"O ne ..." Manja je v hudem letalskem manevru pospešila proti prijateljici, tako da so trije

troti ostali brez besed in se le neumno spogledali, potem pa jo mahnili za njo.

"Karmelina, poglej me, Karmelina," je Manja prhutala pred prijateljico in ji očistila tipalke.

Zdaj je Karmelina le odprla oči. "Manja, moj trebušček," je zašepetala in spet zaprla oči.

"Karmelina, prosim, ostani tu, poskrbeli bomo za tvoj trebušček, pa za glavico in za nožice, le ostani z mano," je malodane zajokala tudi Manja. "Slišiš? Vse bo v redu, le ostani z mano ..."

Ni se mogla zadržati, solzice so jo premagale. Ko jo je Vil hotel potolažit, ga je odrinila in zavpila: "Dajmo, dajmo! To je moja najboljša prijateljica, odnesite jo v panj! Moramo jo rešiti!"

Trije troti, čeravno niso bili najbolj pametni, so vedeli, kako iz sebe je v tem trenutku Manja. Sploh pa so v zadnjih dneh izgubili več sto čebeljih delavk. Zdelo se jim je, da se bo na podoben način poslovila tudi Karmelina.

"Oh, zbudila si se!" je zaklicala Manja, ko je Karmelina, ki je zdaj ležala v svoji celici v velikem

panju, odprla eno oko. Ko je stisnila ročice na glavo, je Manja vedela, da prijateljici buči v glavi in da je bila preglasna. "Oprosti," je zašepetala in jo močno objela, da je Karmelino spet vse zbolelo.

"Au," je zastokala, Manja pa jo je spustila.

"Joj, saj vem, vendar sem tako vesela, da si spet med nami," so ji spet spolzele solzice iz oči.

"Kako je trebušček?" jo je vprašala.

"Bolje," je odvrnila Karmelina. "Le glava je še malo čudna," je dodala.

"Ja, matica je rekla, da bo še nekaj časa čudna, ampak boš ozdravela. To je pomembno," je bila vesela Manja.

"Manja, takšnih bolečin ne želim nikoli več. Raje umrem," se je zdaj dvignila na nožice Karmelina.

"Vem, vem," je odvrnila Manja. "Pojdiva k matici, prav zdaj poteka čebelji krizni sestanek."

"Res? In ti si bila ob meni, namesto tam?" je bila začudena Karmelina.

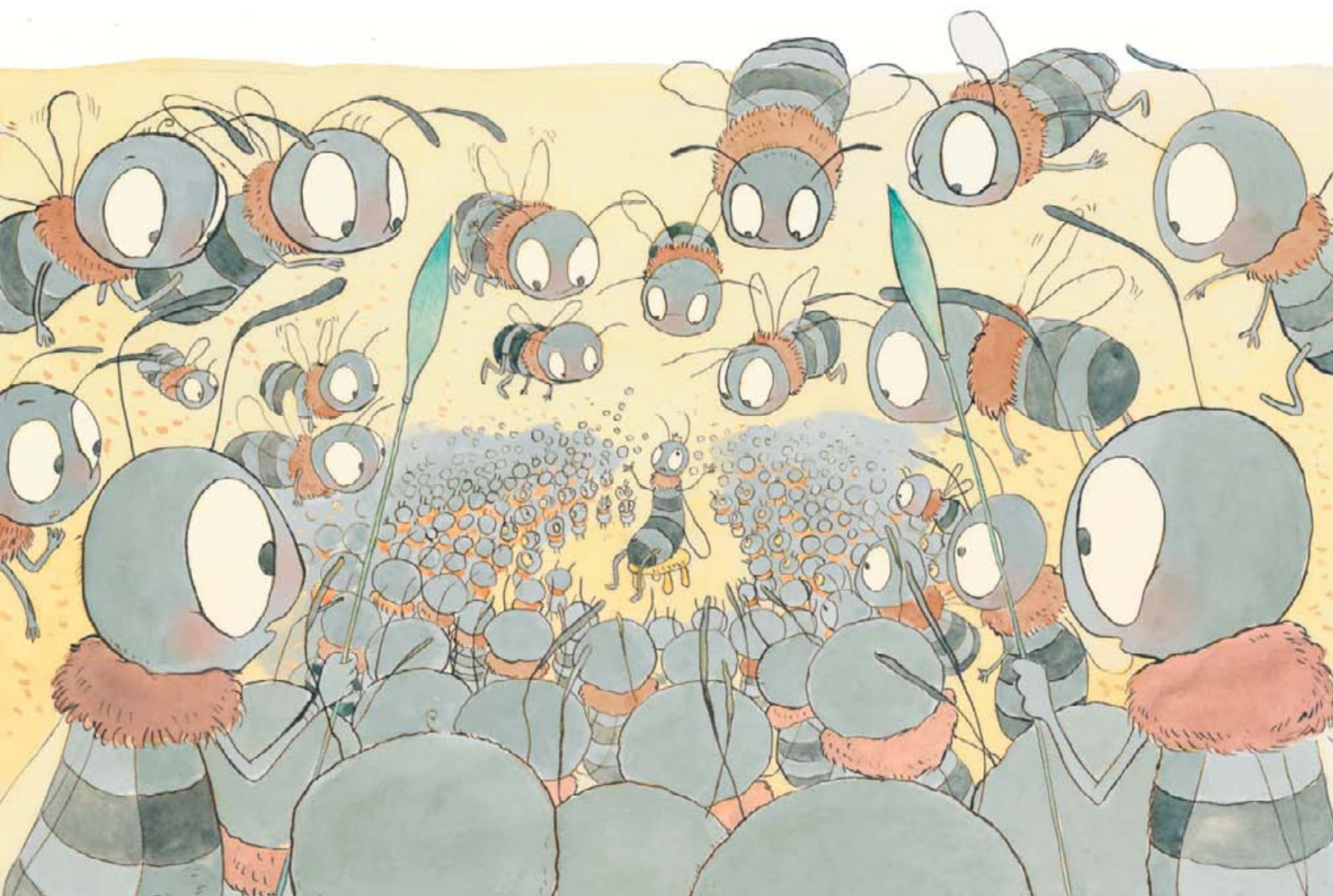
"Mar ti ne bi bila ob meni?" jo je vprašala Manja.

"Ja, bi," se ji je nasmehnila Karmelina, vesela, da ima tako prijateljico, kot je Manja. Vedela je tudi, da je prav Manjina zasluga, da je še živa, kajti druge čebelje delavke, ki so izginile v zadnjih dneh, takšnih prijateljic niso imele.

Vojni ples proti človeku

Karmelina in Manja sta vstopili v ogromno čebeljo dvorano, sredi katere je sedela matica, okoli nje pa vse ostale čebele. Navadno so ob tem času v panj še prinašale nektar, cvetni prah in vodo, vneto izločale vosek in gradile sa-

tje, pa tudi še čistile panj in že predelovale nektar v med. Tokrat pa tudi nobena stražarka ni ščitila panja pred sovražniki. Vse so namreč vedele, da je njihov sovražnik neviden in da preži nanje drugod ...

"Drage moje!" jih je glasno nagovorila matica, da je potihnilo sleherno šepetanje in čebelji čvek. Med čebelicami je vrela negotovost in strah pred neznanim.

"Bile smo strpne in bile smo ponižne," je začela matica. "Toda to, kar se dogaja v zadnjih dneh, je nesprejemljivo. Človekovi strupi so vsak dan močnejši in vsak dan se v panj vrne kakšna čebelica z močnimi bolečinami v trebuščku. Nekatere se sploh ne vrnejo."

Čebelice so se nelagodno prestopile in se spogledale. Manja in Karmelina sta se prijeli za ročice, saj sta tudi oni začutili močno napetost v panju.

"Ne moremo si privoščiti več žrtev. In tudi ne bomo več trpele nobenih bolečin, ki nam jih vsak dan prizadenejo človekovi strupi!" je zarohnela matica in strupeno pogledala okrog sebe, njen pogled pa se je ustavil prav na Karmelini.

V celem panju je zavladala smrtna tišina, čebelice so otrpnile, Karmelina je stopila korak nazaj.

"Temu bomo naredile konec! Mnoge se bomo žrtvovale in bolečina, ki jo bomo jutri čutile, bo le naša odločitev in ne človekova!" je spet dvignila glas glavna med čebelami.

"Drage moje. Jutri bomo stopile v vojno! Vojno proti človeku!" je matica močno udarila po tleh, da se je zatresel celoten panj, njen glas pa je bilo slišati daleč ven na travnike in v gozd med drevesa, da se je zdelo, da je v tej temni noči poniknil tudi nežni vetni piš.

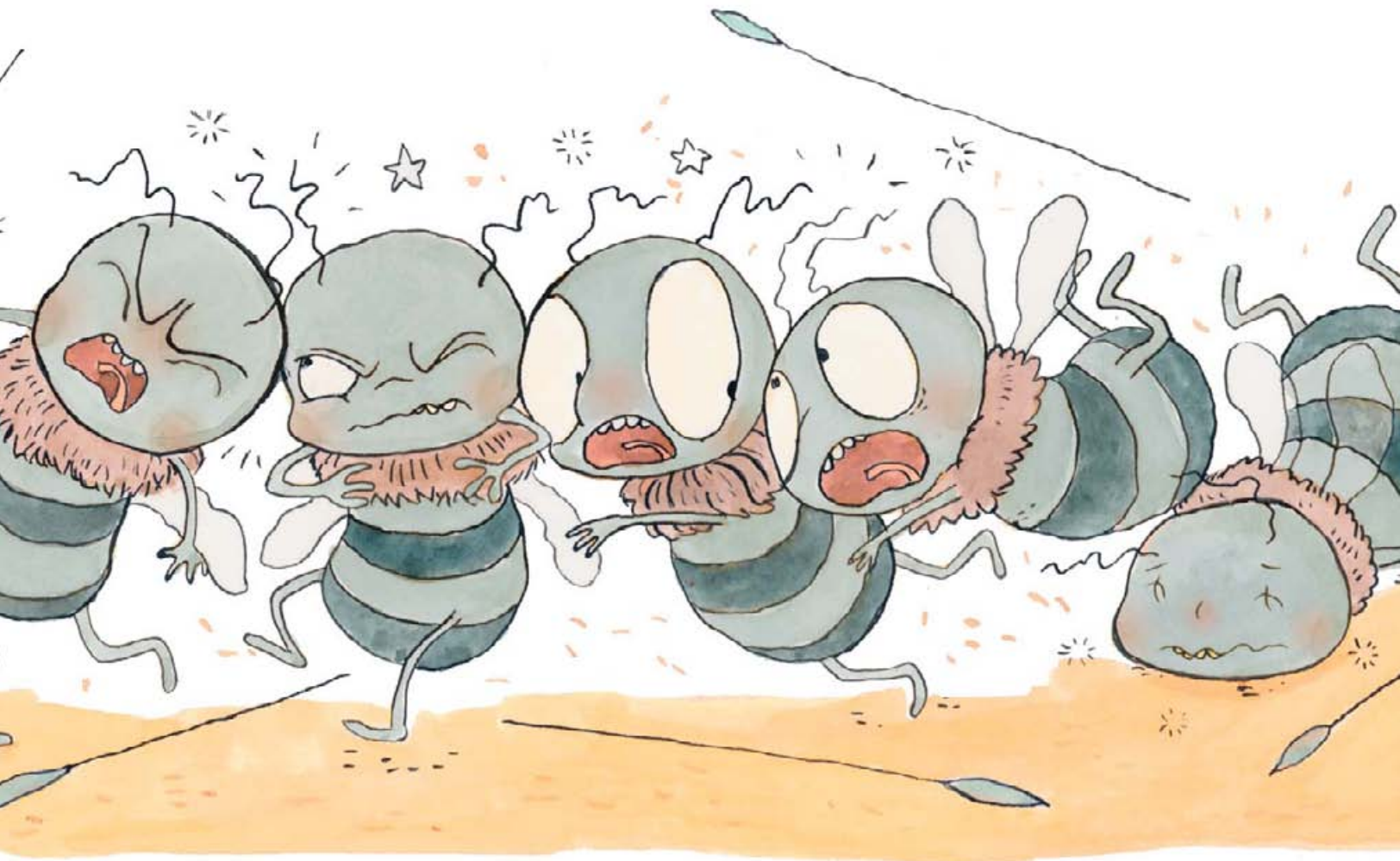

Tisoč trotov, ki so se navsezgodaj zjutraj opremili s sulicami, ki so jih tisto noč naredile čebele stražarke, so se, pripravljeni na napad na človeka, namenili proti izhodu iz panja. A ubrali so napačno smer in tisti na začetku tisočglave kolone so se zaleteli v steno panja, tisti na repu kolone, pa v trote pred njimi.

"Au! Au! Joj! Trot! Au!" se je slišalo iz družčine, čebelice, ki so vse to opazovale, pa so se le hihitale.

"Miiiiir!" je zatulila matica, ki je šele v tistem hipu odprla oči.

"Dovolj!" je spet zavpila, da so troti obstali postrojeni kot uigrana vojska, čebelice pa so v hipu vse držale sulice, medtem ko so se žela čebeljih

delavk svetila kot še nikoli. Tudi Karmelinino in Manjino.

"Dobro," je mirno dejala čebelja matica. "Napočil je čas za naš napad. Ukazujem vam, da ne glede na to, kaj se zgodi, ne odnehate. Borimo se do konca!"

"Do konca!" so zdaj glasno ponovile razborite čebelice in s sulicami in nožicami udarile ob tla.

"Če vas bo preganjal, če vas bo škropil, če vas bo pohodil – poberite se! Poberite in udarite nazaj!" je zavpila matica.

"Udarimo nazaj!" so spet glasno ponovile čebelice in s sulicami in nožicami spet udarile po tleh.

"Koga bomo udarile?!" je hujskaško zavpila matica.

"Človeka!" so zavpile nazaj čebelice, le nekaj tro-

tov se je nemo spogledalo med seboj, ker niso takoj našli odgovora.

"Tako je! Udarite, drage moje! V booooj!" je tulila mama vseh čebel, da se je panj, iz katerega je v tistem trenutku butnil gost, črn čebelji roj, tresel kot še nikoli.

Zadnja je iz njega poletela ogromna matica, odločena, da človeku vrne milo za drago, pa četudi bo to plačala z življenjem.

Človekova premoč

Sonce se je, kot da ne bi hotelo videti čebeljega maščevanja, skrilo za goste oblake. Besen čebelji roj je ujel kmetovalce in gručico otrok, ki so se podili po okoliških njivah, da so se vsi v teku pognali proti svojim hišam in se skrili vanje. Okoli sebe so opletali in mahali s čimer so le mogli – z jopicami, z rokami ali z zemljo. Mnogo čebel je padlo, toda čebelji roj je bil še vedno gost.

Ko se je še zadnji človek skril, so se čebele zbrale na akacijevem drevesu. Še preden pa so uspеле priti do sape in še preden je matica začela nov govor, je iz ene izmed hiš pritekla skupina mož. Bili so oblečeni v pelerine in opremljeni z mrežami preko obrazov ter se namenili proti njihovevemu mogočnemu panju.

"Kam pa ti mislijo, da gredo?!" je bila razburjena matica. "Za njimi!" je ukazala čebelicam.

Manja in Karmelina sta bili med prvimi.

"O ne, ne boš!" je Karmelina, ki ni pozabila neusmiljenega zvijanja v želodčku prejšnjega dne, planila na enega od mož v beli pelerinasti obleki z obraznim ščitnikom. Ta je ravno prižgal vžigalico, medtem ko je drugi mož po panju polil vnetljivo tekočino močnega vonja.

"Ne, Karmelina!" je zavpila za njo Manja, ki je vedela, da proti močni človekovi opremi ena samcata čebelica nima nobene moči.

Še preden je Karmelina pristala na človekovi roki, jo je Manja potegnila stran, trot Vil pa je obe odnesel stran od panja. Tega so trenutek zatem zajeli ognjeni zublji, ki jih je zanetil človek.

"Ne, ne," so zastokale vse čebelice, zbrane na bližnjem kostanju. Ene so zajokale, druge so prekipevale od jeze.

Matica ni dejala ničesar, le vzletela je in pričela iz gorečega panja odnašati med. Čebelice in troti so ji sledili in skušali rešiti, kar se je rešiti dalo.

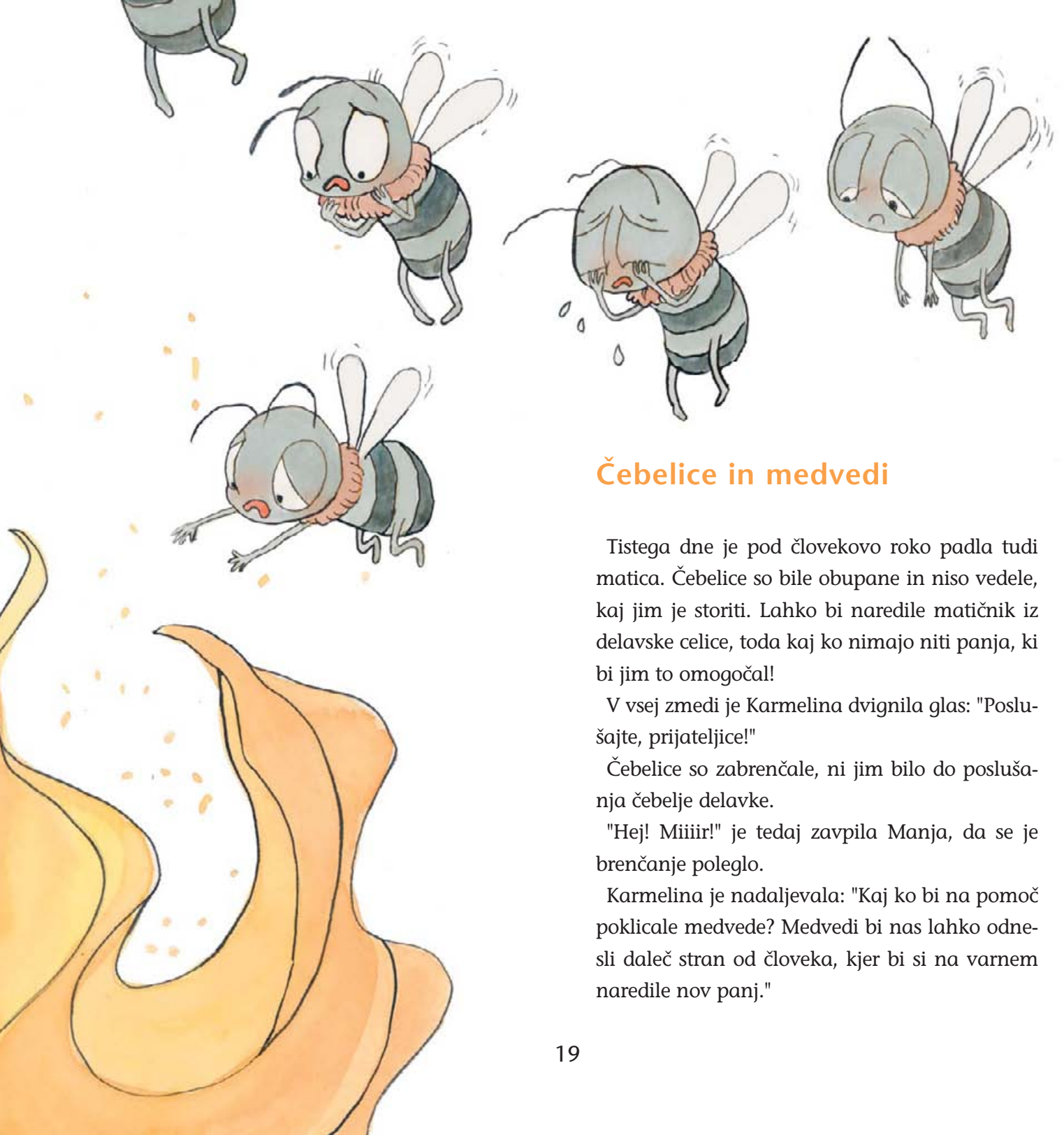
Nekatere čebelice so popadale na tla, druge je vzel ogenj, spet tretje so se v kašlju zvijale na travniku pod panjem. Med njimi sta bili tudi Manja in Karmelina.

"Naš mogočni panj," je zamrmrala Karmelina.

"Ni ga več," je tiho rekla Manja. "Vzel ga je."

"Premočen je. Ta človek," je še dejala Karmelina in se stisnila k Manji.

Čebelice in medvedi

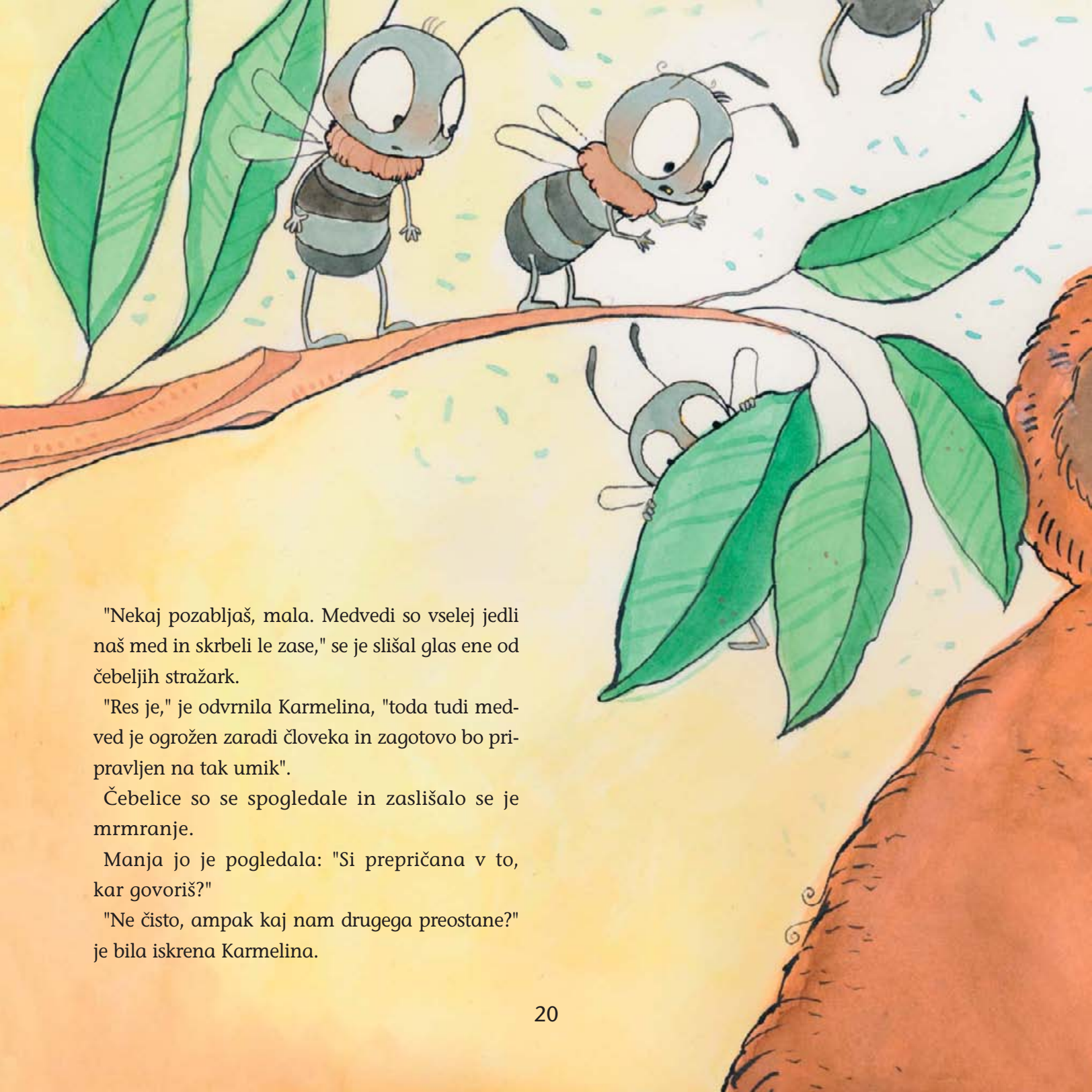
Tistega dne je pod človekovo roko padla tudi matica. Čebelice so bile obupane in niso vedele, kaj jim je storiti. Lahko bi naredile matičnik iz delavske celice, toda kaj ko nimajo niti panja, ki bi jim to omogočal!

V vsej zmedi je Karmelina dvignila glas: "Poslušajte, prijateljice!"

Čebelice so zabrenčale, ni jim bilo do poslušanja čebelje delavke.

"Hej! Miiiiir!" je tedaj zavpila Manja, da se je brenčanje poleglo.

Karmelina je nadaljevala: "Kaj ko bi na pomoč poklicale medvede? Medvedi bi nas lahko odnesli daleč stran od človeka, kjer bi si na varnem naredile nov panj."

"Nekaj pozabljaš, mala. Medvedi so vselej jedli naš med in skrbeli le zase," se je slišal glas ene od čebeljih stražark.

"Res je," je odvrnila Karmelina, "toda tudi medved je ogrožen zaradi človeka in zagotovo bo pripravljen na tak umik".

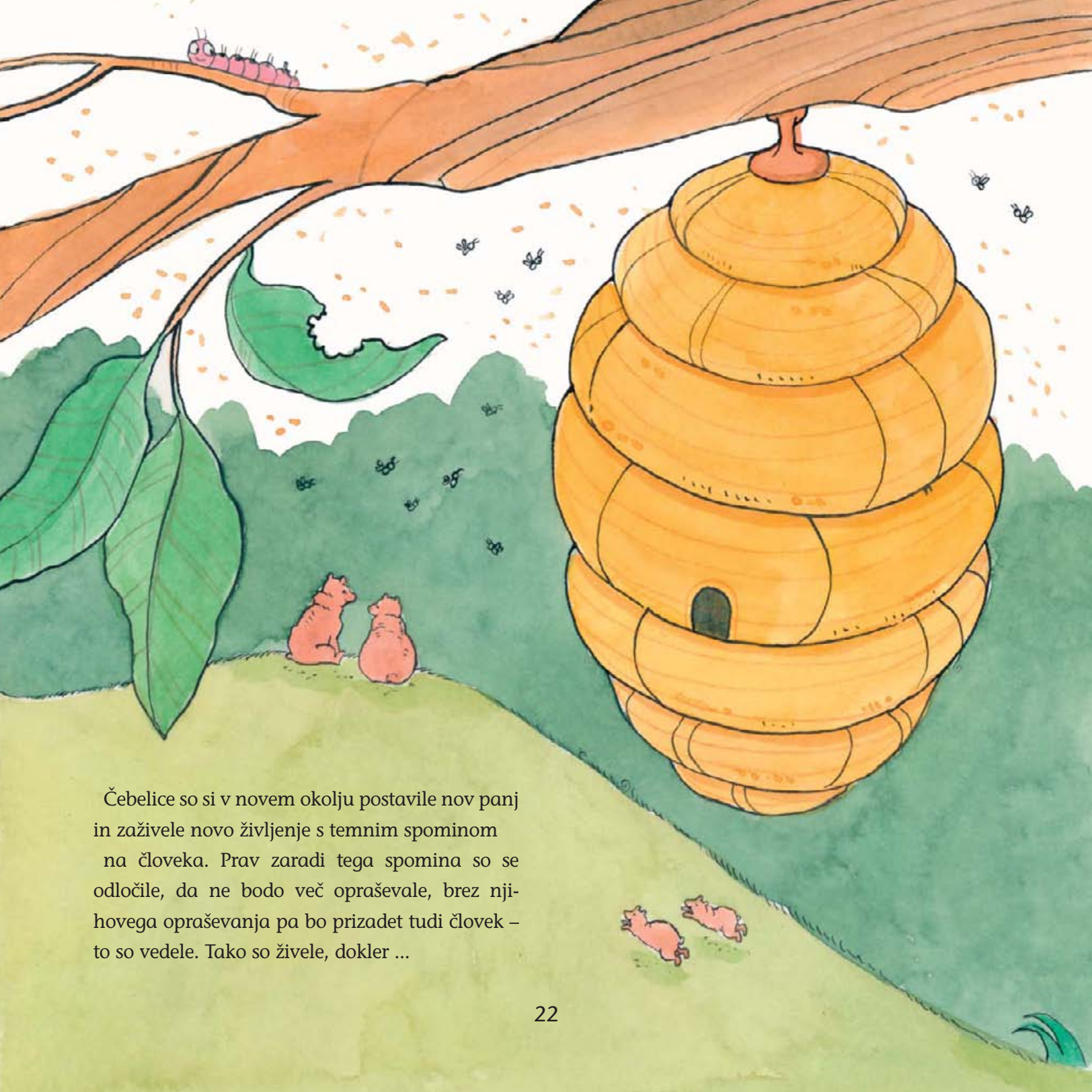
Čebelice so se spogledale in zaslišalo se je mrmranje.

Manja jo je pogledala: "Si prepričana v to, kar govoriš?"

"Ne čisto, ampak kaj nam drugega preostane?" je bila iskrena Karmelina.

Še istega dne sta mali čebelji delavki odleteli k mladi medvedji družini in ji povedali vse, kar se je zgodilo njuni družini in zakaj ta potrebuje pomoč medvedov. Kot je predvidevala Karmelina, so bili štirje medvedi – mama, oče in dva mladiča – pripravljene na odhod. V zameno za kilograme medu, kot so ga pač uspele rešiti čebelice, so te ponesli daleč stran od človeka.

Čebelice so si v novem okolju postavile nov panj in zaživele novo življenje s temnim spominom na človeka. Prav zaradi tega spomina so se odločile, da ne bodo več opráševale, brez njihovega opráševanja pa bo prizadet tudi človek – to so vedele. Tako so živele, dokler ...

Obisk čmrljev

Nekega jutra, ko sta se Manja in Karmelina že odpravili nabirat nektar, je pred panjem prhutalo stotine čmrljev. Pred delavkama so že stale postrojene čebelje stražarke, ki so imele sulice naperjene v možnega sovražnika.

"Želimo govoriti z vašo matico," se je oglasil največji med temnimi in rejenimi čmrlji.

"In kdo mislite, da ste, da boste kar takole postavljali takšne zahteve?" je obrambno zavpila največja stražarka.

"Mi smo čmrlji in prinašamo vam sporočilo človeka!"

"Človeka?!" so zavpile nazaj vse stražarke.

"Tako je, človeka. Spustite nas zdaj do vaše matice," je bil vztrajen največji med čmrlji.

"Kaj hočete?" je za Manjo in Karmelino stopila iz panja nova čebelja matica.

Čebelice niso hotele izgubiti tudi te, zato so kar trepetale od strahu, kaj se bo zgodilo.

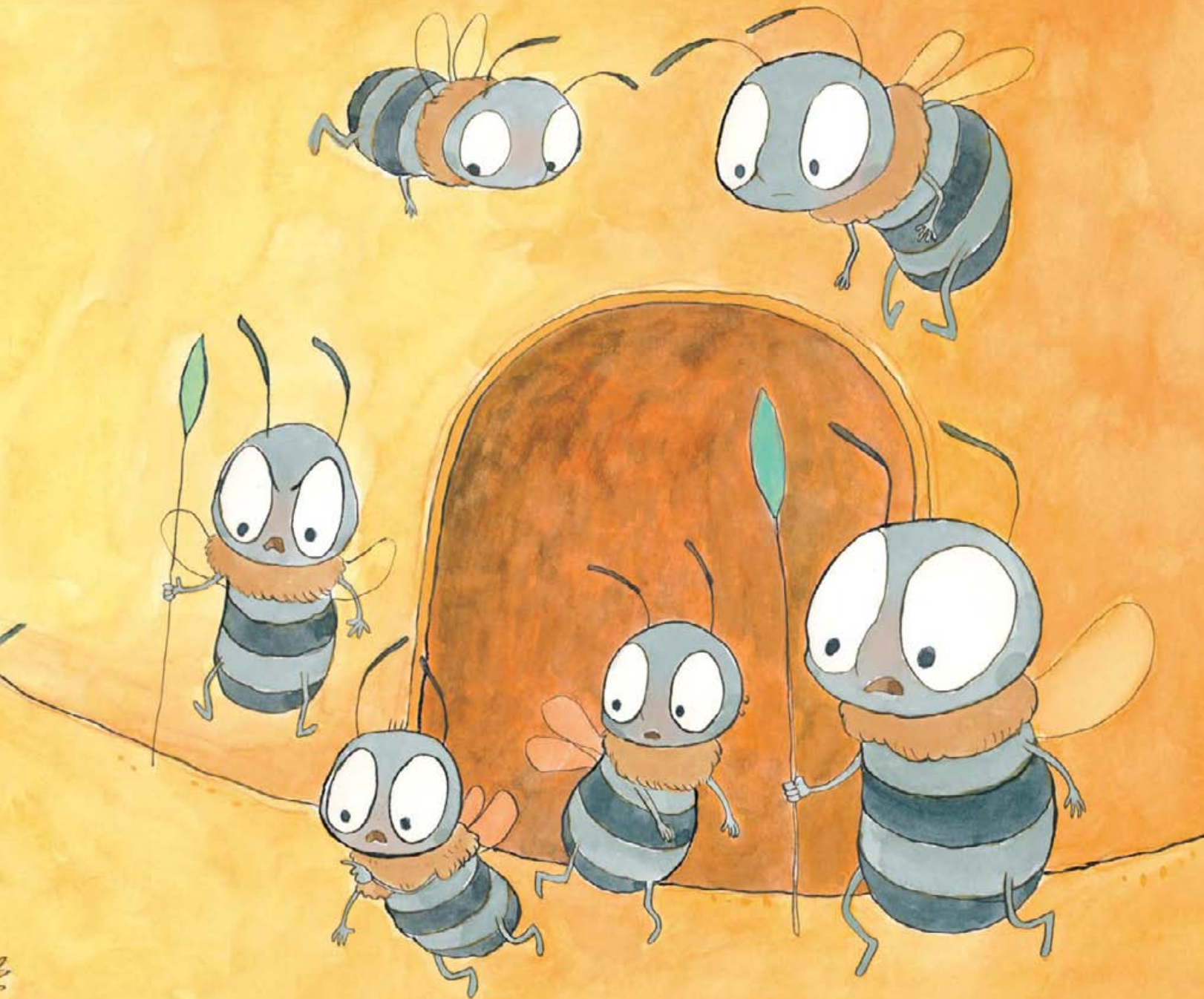
Kaj želijo ti ogromni čmrlji, ki povrh vsega govorijo še o njihovem največjem sovražniku – o človeku?!

Čmrlji so iz spoštovanja pred matico zleteli nekoliko vstran, glavni čmrlj pa se ji je priklonil: "Z vsem spoštovanjem, draga matica, pošilja nas človek."

"In kaj želi ta vaš človek?" je vprašala matica, ki je na lastne oči videla boleče slovo svoje predhodnice.

"Ni naš človek," se je odkrhal čmrlj. "Mi smo le edini, ki razumemo to bitje, kaj govori," je pojasnil.

"In kaj pravi?" je vprašala matica

"Pravi, da vas pogreša in obljublja, da ne bo nikoli več uporabljal strupov, ki vas uničujejo," je odvrnil veliki čmrlj.

"Mar res?" je sumničavo vprašala matica.

"Res, spoštovana matica. Človek namreč ne more živeti brez vas, čebelic."

"In kako naj vemo, da bo držal obljubo? Ta človek nas namreč ni le zastrupljal, ampak nam je uničil tudi panj!" je bila jezna matica.

"Vemo in tega se zavedajo tudi drugi. Vendar pa človek, ki nas je poslal sem, ni tisti, ki vas je napadel," je odgovoril čmrlj. "Ta bo poskrbel za vas in obljublja, da bo naredil vse, da boste živele kot prej in da se ne boste več skrivale."

"In bomo spet lahko opráševale?" je vprašala Karmelina, da ji je Manja stopila na nožico, naj bo tiho, matica pa ji je namenila oster pogled.

"Da, prav to si želi človek - da spet oprášujete," je dejal čmrlj.

Zavladala je tišina in prav vse oči so bile uprte v matico. Ta je končno dejala: "Prav, vrnil se bomo v stari kraj!"

Čebelice so zavriskale in zaplesale, Manja je skočila v objem Vilu in ko se je ta od veselja zarežal, ga je boksnila in se zavrtela s Karmelino. "Jupi! Jeee!"

"Mir!" je zavpila matica, da so spet vsi otrpnili.

"Če se zgodi samo ena nezgoda, se bomo še isti hip vrnil nazaj sem," je dejala čmrlju.

"Mislim, da se človek tega zaveda," je dejal.

"No, potem mu pa to le sporočite!" je ukazala, čmrlji pa so poleteli na sosednji travnik, kjer je stala skupinica ljudi in nestrpno čakala čmrlji roj. Ko se je ta vrnil k njim, so čmrlji na nebu zapisali: "Čebelice se vračajo!"

Ljudje so od veselja začeli skakati in metati v zrak svoje klobuke. Malo so se pomirili, ko so čmrlji zapisali še: "Če jih spet ogrozite, jih ne boste nikoli več videli!"

"Razumemo!" so zavpili ljudje in čmrlji so s sporočilom odhiteli k čebelicam.

Čebelice so se tako še istega dne vrnile nazaj v svoj rodni kraj in začele s starim načinom življenja. Bile so srečne, še bolj srečen pa je bil človek, ki se tega, kako jih potrebuje, prej ni niti zavedal.

CEBEICE
VRAEAOJO!

Namesto zaključka

Približno tretjina svetovnega pridelka hrane zraste na rastlinah, ki so jih oprašile živali, velik delež tega pa s svojim načrtnim zbiranjem peloda prispevajo čebele. Pomen čebel je tako za preživetje človeštva ključnega pomena. Človek ogroža čebele predvsem z neselektivnim škropljenjem poljščin s pesticidi. Pesticidi lahko zastrupijo čebele neposredno ali s kontaminacijo vira hrane. Pri domačih čebelah, kjer se

populacijska dinamika najpozorneje spremlja, je to že privedlo do opaznega povečanja smrtnosti. Verjetno so pesticidi eden izmed faktorjev, ki prispevajo k sindromu propada čebeljih družin. Če upoštevamo, da so čebele neposredno odgovorne za velik del svetovnega pridelka hrane, lahko izginjanje domačih čebel ob hkratnem izginjanju drugih opraševalcev privede do globalnih težav s preskrbo s hrano.

VIR: Wikipedia

Alenka ŽUMBAR KLOPČIČ je ekonomistka in magistrica poslovnih ved ter mednarodnih študij. V novinarskih in uredniških krogih je znana kot Alenka Žumbar, kot pisateljica pa se podpisuje Alenka Klopčič. Na knjižnih policah je mogoče najti njene zgodbe: Vigo išče dom, Nosorog Jani je hotel leteti, Poredni veveriček Danček, Zaljubljeni deževnik Martin, Črt in Lena, Žabica Vanja je hotela postati miss barja ter Drugačna zgodba o hrastu in Pi – zadnji polarni medvedek, ki sta izšli tudi v angleščini. Izdala je tudi reportažni prvenec Od Samsa do Bakuja. Alenka piše in izdaja knjige za živali in za naravo, saj del sredstev od prodaje knjig z živalskimi junaki namenja zavetiščem za živali, s knjigami na temo okoljske problematike, kot so krčenje gozdov in podnebne spremembe, pa svoja okoljska opozorila krepí z izdajo na recikliranem papirju. Več o njenem delu si lahko preberete na www.ekoknjiga.si, lahko pa ji pišete na alenka.klopacic@ekoknjiga.si.

Alenka Klopčič

Čebelji ples

Ilustrirala: Marta Bartolj

Lektorirala: Maja Sušin

Oblikovanje in grafična priprava: Maja Rostohar

Izdaja: Eko knjiga d.o.o.

Ljubljana, maj, 2011

1. natis, 1. izdaja

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-32

KLOPČIČ, Alenka

Čebelji ples / Alenka Klopčič ; ilustracije Marta Bartolj. - 1. izd., 1. natis. - Lukovica : Eko knjiga, 2011

ISBN 978-961-92964-7-9

256081152

Vse pravice so pridržane. Noben del te knjige se brez pisnega dovoljenja avtorice ne sme v nobeni obliki reproducirati ali z uporabo elektronskih sistemov predelovati, kopirati, tiskati, razmnožiti ali razširjati. Brez pisnega dovoljenja avtorice je prepovedano javno objavljanje knjige ali njenih delov, distribuiranje in dajanje v najem.